

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 21. juuni 2023
(OR. en)

10890/23

FIN 667

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	20. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 390 final
Teema:	Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule ELi eelarve vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajaline prognoos (2024–2028)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 390 final.

Lisatud: COM(2023) 390 final

Brüssel, 20.6.2023
COM(2023) 390 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi eelarve vahendite tulevase sisse- ja väljavoolu pikaajaline prognoos (2024–2028)

{SWD(2023) 218 final}

Sisukord

SISUKORD.....	1
1. Sissejuhatus	2
2. ELi eelarve vahendite väljavoolu prognoos aastateks 2024–2028	2
2.1. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kulukohustustega seotud maksed	4
2.2. Maksed 2021. aasta eelsete kulukohustuste täitmiseks	7
2.3. Kulukohustuste vabastamine	8
2.4. Taasterahastu „NextGenerationEU“	9
2.5. Täitmata kulukohustuste taseme muutumine	10
3. ELi eelarve vahendite sissevoolu prognoos aastateks 2024–2027	11
4. Järeldused	13
II lisa. Prognoosi tulemused	14
<i>Kui ei ole märgitud teisiti, on kõik väärtused esitatud jooksevhindades miljardites eurodes.</i>	
<i>Ümardamise tõttu ei pruugi mõned kogusummad olla päris täpsed.</i>	
Tabel 1.1 Mitmeaastase finantsraamistiku vahendite väljavoolu pikaajaline prognoos aastateks 2024–2028	14
Tabel 1.2. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kulukohustustega seotud maksed	15
Tabel 1.3. Maksed 2021. aastale eelnevate kulukohustuste täitmiseks	16
Tabel 2. Kulukohustuste prognoositud vabastamine 2024–2027	17
Tabel 3. Taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite väljavoolu pikaajaline prognoos	18
Tabel 4. Täitmata kulukohustuste kogusumma muutus 2024. ja 2027. aasta vahel	19
Tabel 5. ELi eelarve vahendite sissevoolu pikaajaline prognoos aastateks 2024–2027	20

1. Sissejuhatus

Käesolevas aruandes esitatakse ELi eelarve vahendite sisse- ja väljavoolu prognoos järgmiseks viieks aastaks kooskõlas finantsmääruse artikli 247 lõike 1 punktiga cⁱ. Selles kolmandasⁱⁱ versioonis prognoositakse mitmeaastasest finantsraamistikust (2021–2027) ja taasterahastust „NextGenerationEU“ⁱⁱⁱ tulenevaid tulusid ja kulusid^{iv} aastatel 2024–2028^v.

ELi eelarvest tehtavad maksed vastavad kulukohustustele. Käesolevas aruandes esitatud maksete prognoosid põhinevad kulukohustuste assigneeringutel, mis sisalduvad 2024. aasta eelarveprojektile (DB 2024) lisatud finantsplaneeringus^{vi}. Need hõlmavad programispetsiifilisi kohandusi mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 5^{vii} alusel ja vabastatud kulukohustuste uuesti kasutamist vastavalt finantsmääruse artikli 15 lõikele 3^{viii}. Tulude puhul põhineb prognoos omavahendite otsuses^{ix} kirjeldatud tulude süsteemil. Tuluprognoosides on arvesse võetud ka Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingut^x (edaspidi „väljaastumisleping“).

Koos mitmeaastase finantsraamistiku kohta esitatud hinnangutega sisaldab siinne prognoos hinnangulisi makseid kõikide taasterahastu „NextGenerationEU“ programmide kohta. Need kulud lisanduvad mitmeaastases finantsraamistikus kajastuvatele kuludele ja neid rahastatakse tulust, mis on saadud kapitaliturgudel tehtud laenuhingutest.

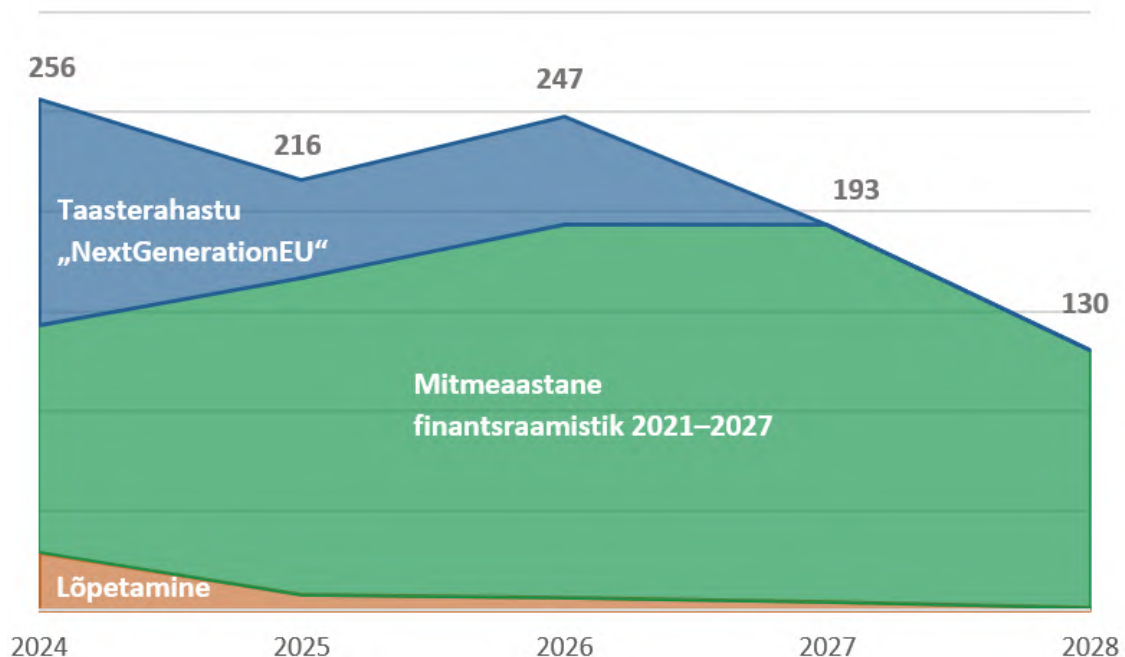
Selles prognoosis hinnatakse täitmata makseid, mis tulenevad mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja varasemate programmide raames võetud kulukohustustest, samas kui 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku programmidega seotud maksed jäävad sellest prognoosist välja. Aruandes ei esitata taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiskulude stsenaariume ja käsitletakse summasid vastavalt finantsplaneeringule.

2. ELi eelarve vahendite väljavoolu prognoos aastateks 2024–2028

Ajavahemikul 2024–2028 on maksed hinnanguliselt 1 042 miljardit eurot, millest 824 miljardit eurot jääb mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäära piiresse ja 216 miljardit eurot makstakse tagastamatu toetusena taasterahastust „NextGenerationEU“.

Prognoos hõlmab edasisi programispetsiifilisi kohandusi, mis tulenevad mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklist 5, ja vabastatud kulukohustuste uuesti kasutamist finantsmääruse artikli 15 lõike 3 kohaselt (need summad eraldatakse aastateks 2025–2027). Eelduste kohaselt korrigeeritakse programispetsiifiliste kohanduste tulemusel vahemikus 2022–2027 automaatselt ülespoole ka mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete ülemmäärasid 12,6 miljardi euro ulatuses^{xi}. Iga-aastase kohandamise täpne tase sõltub eelneva aasta konkurentsitrühvidest saadud tulust ja moodustab 2027. aastaks kokku 11 miljardit eurot (2018. aasta hindades).

Graafik. 1. Maksete prognoos kategooriate kaupa

ELi eelarvest tehtavad maksed ei jagune aastatel 2024–2028 ühtlaselt. Prognoos sõltub järgmiste näitajate muutumisest: 1) mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027 rahastatud kuluprogrammide maksed (75 % kõigist maksetest), 2) taasterahastust „NextGenerationEU“ tehtavad maksed (21 % maksetest) ning 3) mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 ja varasemate aastate täitmata kulukohustustest tulenevad maksed (4 % maksetest). Hinnanguline iga-aastane ELi eelarve keskmine vahendite väljavool on 208 miljardit eurot, millest 43 miljardit eurot rahastatakse laenudest, mis on võetud kapitaliturgudelt taasterahastu „NextGenerationEU“ programmide jaoks. 2028. aasta prognoos vastab täitmata maksetele, mis tulenevad mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja varasemate programmide raames võetud kulukohustustest, samas kui 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku programmidega seotud maksed ei kuulu selle prognoosi kohaldamisalasse.

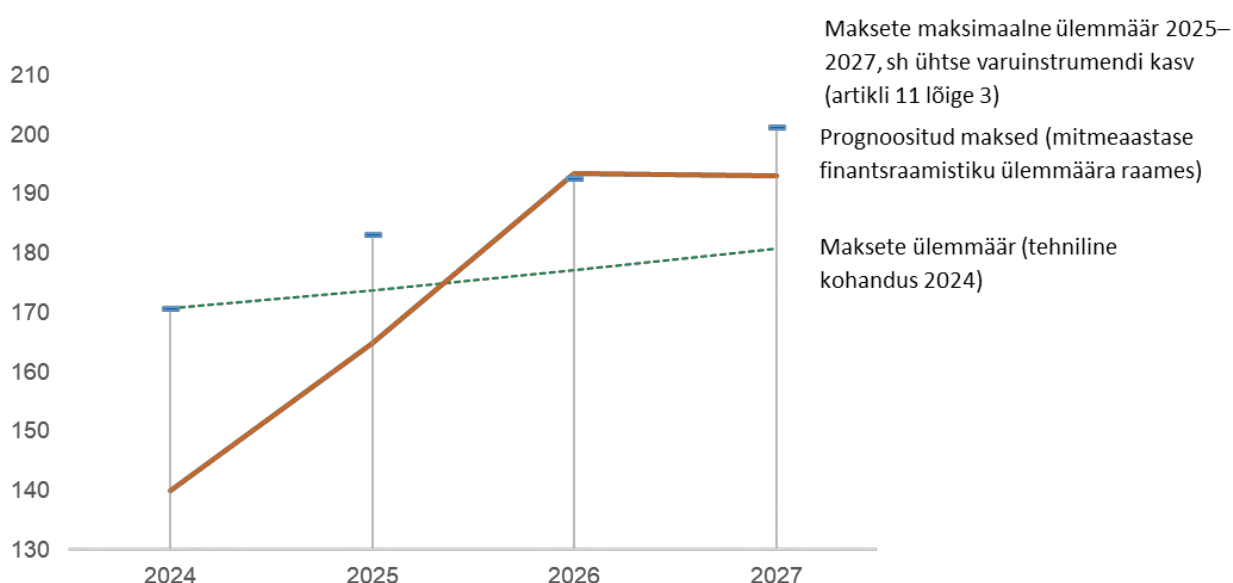
Kogumaksed peaksid 2025. aastal vähenema ja 2026. aastal suurenema. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 maksete prognoosid osutavad järkjärgulisele kasvule aastatel 2025–2026 ja väiksemale kasvule järgmisel aastal, samas kui taasterahastu „NextGenerationEU“ maksed peaksid 2025. ja 2026. aastal 2024. aastaga võrreldes vähenema. Kuna taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendamine viiakse lõpule 2026. aastal, vastab enamik viimase kahe prognoosiaasta maksetest mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 programmidele.

Prognoositud maksed, mille puhul keskendutakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja sellele eelnenud mitmeaastaste finantsraamistike alusel tehtavatele kulutustele, on keskmiselt 165 miljardit eurot aastas, sealjuures on 2024., 2025. ja 2028. aastal see näitaja keskmisest väiksem ning 2026. ja 2027. aastal suurem. Kuigi see suundumus süvenes, arvestades suuremaid viivitusi rakendamisel, täheldati sellist struktuuri varasemates mitmeaastastes finantsraamistikes, mis oli tingitud maksete järkjärgulisest vähendamisest ja eelmise programmitöö perioodi lõpetamisest ning uute programmide järkjärgulisest kasutuselevõtust, mis saavutasid oma täiskiiruse alles mitmeaastase finantsraamistiku teises pooles.

2024.–2027. aasta prognoositud varu, mis on määratletud kui mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäär, raames tehtavate prognoositud maksete ja 2024. aastaks tehnilises kohanduses (2024. aasta tehniline kohandus) sätestatud maksete ülemmäär vahe, on hinnanguliselt 11 miljardit eurot. 2024. ja 2025. aastal prognoositakse iga-aastaseks varuks vastavalt 31 miljardit eurot ja 9 miljardit eurot, samas kui 2026. ja 2027. aasta prognoositud varud on negatiivsed, sealjuures ületavad maksed ülemmäär, hinnanguliselt 16

miljardi euro ja 12 miljardi euro võrra. Positiivsete või negatiivsete varude olemasolu tuleneb stabiilsest maksete ülemmäärast reaalkväärtuses ja programmide muutuvast arengust ELi eelarve raames, mis on peamiselt tingitud ühtekuuluvuspoliitika rakendamisest. Vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 11 lõike 1 punkti b kohasele ühtse varuinstrumendi automaatsele kohandamismehhanismile suurendavad kasutamata summad alates 2022. aastast tulevasi iga-aastaseid ülemmäärasid. Seepärast suurendavad 2024. aastale eelnevad positiivsed varud 2025.–2027. aasta ülemmäärasid mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 11 lõikes 3 kehtestatud piirides. Arvestades neid kohandusi ja mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 5 kohast tulevast programispetsiifilist kohandust (millega suurendatakse maksete ülemmäärasid veel 7,7 miljardi euro võrra), on prognoositud kogumaksed kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 maksete üldise ülemmääraga. 2026. aastal võidakse maksete ülemmäära siiski ületada 0,8 miljardi euro võrra, mis tuleks maksta 2027. aasta maksete ülemmäära raames. See tuleneb peamiselt ühtekuuluvusprogrammide prognoositud maksete tempost, mis kõnealusel aastal kiireneb, ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) tippkoormusest, mis on tingitud sellest, et 2014.–2022. aasta programmide lõpuleviimine ja praeguse mitmeaastase finantsraamistiku täiskiiirusel rakendamine kattuvad. Ühtekuuluvusprogrammide maksete kiirendamine, mis ületab käesolevas aruandes eeldatud keskse prognoosi stsenaariumi, võib viia maksete maksimaalse ülemmäära suurema rikkumiseni kõnealusel aastal (vt punktid 2.1 ja 2.3).

Graafik 2. Maksete prognoos võrreldes mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmääraga ajavahemikus 2024–2027

2.1. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kulukohustustega seotud maksed

Üle poole mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel hinnanguliselt tehtavatest maksetest langeb ühtekuuluvuspoliitika ja ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) arvele. Nende kahe poliitika rakendamine mõjutab suurel määral pikaajalise makseprognoosi hinnanguid.

Rubriik 2a – ühtekuuluvuspoliitika

Pärast kõigi programmide heakskiitmist 2022. aasta lõpuks algas eelmisel aastal 2021.–2027. aasta ühtekuuluvusprogrammide rakendamine 2021. ja 2022. aasta eelmaksete väljamaksmisega ning FAST-

CARE'i täiendavate eelmaksetega. 2023. ja 2024. aastal tehakse täiendavaid eelmakseid ja esimesi vahemakseid, olgugi et aeglasemalt kui eelmisel programmitöö perioodil, mida saab seletada peamiselt viivitustega programmitöös ning riikide ametiasutuste jõupingutustega seoses perioodi 2014–2020 programmide lõpetamise ja taasterahastu „NextGenerationEU“ rakendamise kiirendamisega. Võrreldes eelmise programmitöö perioodiga tekitab viivituste kuhjumine rakendamisel üheaastase lõnga.

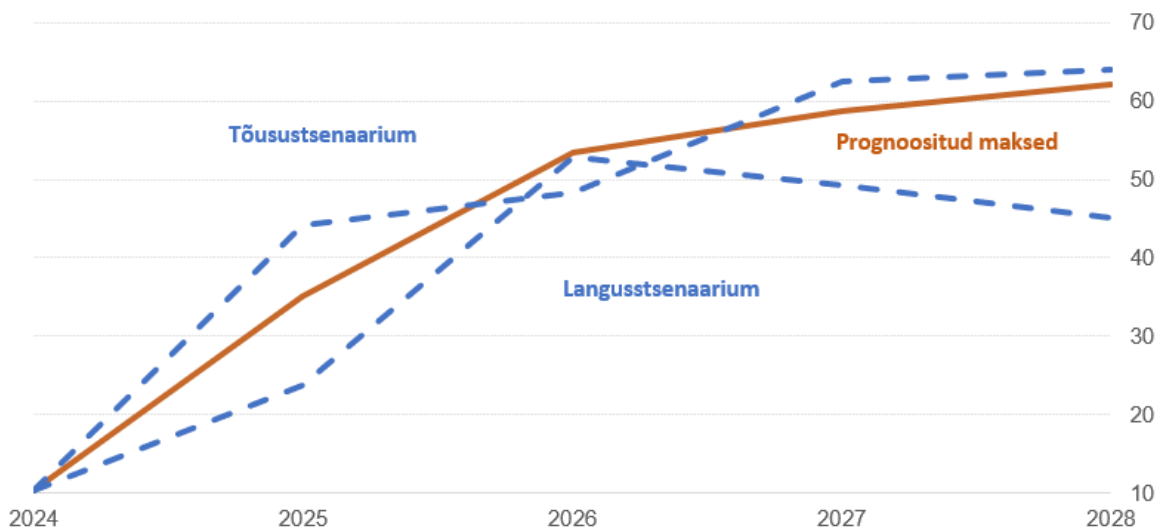
Nii nagu eelmises aruandes, pakutakse käesolevas prognoosis ühtekuuluvusprogrammide rakendamiseks **kolme stsenaariumi**. Võttes arvesse uusimat kättesaadavat teavet rakendamise kohta, eeldatakse, et liikmesriigid kiirendavad rakendamist 2025. ja 2026. aastal, olgugi et erineval määral, et ületada kuhjunud viivitused ja seega vähendada kulukohustuste vabastamise riski. **Keskse stsenaariumi** puhul eeldatakse, et liikmesriigid kiirendavad rakendamist 2025. aastal, saavutades mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 rakendamise tempo 2026. ja 2027. aastal ning täiskiiruse alates 2028. aastast. **Tõusustsenaariumi** raames prognoositakse rakendamise tempo saavutamist 2025. ja 2026. aastal, nagu oli mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 puhul, ning täiskiiruse saavutamist järgnevatel aastatel. **Langusstsenaariumi** puhul eeldatakse, et liikmesriigid ei suuda prognoosiperioodil üheaastast viivitust korvata.

Nende kolme stsenaariumi puhul eeldatakse, et liikmesriigid kasutavad kõiki olemasolevaid võimalusi, et kulukohustuste vabastamist vältida, võttes arvesse eelmise aasta aruandega võrreldes suuremaid riske. Prognoosis ennustatakse, et alates 2025. aastast, mis on 2022. aasta kulukohustuste tähtaeg, esitavad liikmesriigid aasta lõpuks olulised maksetaotlused, mida töödeldakse järgmises etapis. Selline maksetaotluste esitamine vähendaks samal aastal vabastatud kulukohustuste summat ja selle tulemusena vabastataks ainult 20 % prognooside kohaselt kulukohustustest vabastatavaid vahendeid. Eeldatakse, et ülejäänud 80 % nõutakse sisse sihtotstarbelise sisetuluna võrdsetes summates järgmise kahe aasta jooksul.

Ajavahemikul 2024–2028 moodustavad ühtekuuluvuspoliitika 2021.–2027. aasta programmide jaoks **keskse stsenaariumi** alusel prognoositud maksed 220 miljardit eurot, samas kui eelmise aasta prognoos aastateks 2023–2027 oli 177 miljardit eurot. Kui selles keskses stsenaariumis prognoositakse aastateks 2023–2027 eelmise aasta prognoosiga samaväärset võrdlust, ulatuvad maksed 165 miljardi euroni, mis kinnitab rakendamise viibimist. 2026. aasta näitab maksetaotluste hilinevad esitamise mõju.

Nendest eeldustest hoolimata nähtub kolmest prognoosistsenaariumist, et alates 2025. aastast võib toimuda märkimisväärne kulukohustuste vabastamine, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid suurendavad pingutusi, et ületada üheaastane rakendamise puudujääk [vt punkt 2.3 kulukohustuste vabastamise kohta]. Selle ohu vältimiseks peaksid liikmesriigid tegema lisatööd, et rakendamist võrreldes vahemikuga 2014–2020 oluliselt kiirendada.

Graafik 3. Rubriigi 2a maksete prognoos (mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohased kulukohustused) ning tõusu- ja langusstsenaariumid

Rubriik 3 – ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja õiglase ülemineku fond

ÜPP I samba (turuga seotud kulud ja otsetoetused) raames tehtavate maksete prognoos ulatub 2024.–2027. aastal 163 miljardi euroni, mis kajastab kõige hiljutisemat finantsplaneeringut.

Pärast kõigi ÜPP strateegiakavade esitamist ja heakskiitmist algas II samba rakendamine 2023.–2027. aasta ÜPP ja EAFRD raames õigel ajal. Üleminekusätted, millega pikendati 2014.–2020. aasta programme, võimaldasid rakendamist jätkata 2021. ja 2022. aastal.

Mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027 tulenevate maksete prognoos hõlmab nii makseid 2023.–2027. aasta ÜPP kavades kui ka 2021. ja 2022. aastani pikendamisega seotud makseid (vt punkt 2.2 „2021. aasta eelsete kulukohustustega seotud maksed“), mis tehakse 2026. aastaks. Selles prognoosis võetakse arvesse ka liikmesriikide esitatud ühise põllumajanduspoliitika sammaste vahelisi ülekandeid,^{xii} mille tulemusel paigutati aastatel 2024–2027 I sambast (EAGF) II sambasse (EAFRD) ümber 4,8 miljardit eurot (neto).

Kuna EAFRD 2014.–2022. aasta programmid jätkavad oma kursil ja uute ÜPP kavade rakendamine algab õigel ajal, peaksid maksed järgmistel aastatel stabiilselt jätkuma, saavutades haripunkti 2026. aastal. See on tingitud sellest, et N + 3 kulukohustuste vabastamise reegli alusel töötavad 2014.–2020. aasta programmid ja 2021.–2022. aasta üleminekuperioodi tasumisele kuuluvad maksed kattuvad, ning 2023.–2027. aasta ÜPP kavade-järgjärgulisest kasutuselevõtust, mille puhul järgitakse N + 2 kulukohustuste vabastamise reeglit.

2023. aasta eelarves ja 2024. aasta eelarveprojekti ei ole õiglase ülemineku fondile mitmeaastase finantsraamistiku ülemäärade raames maksete tegemist kavandatud, kuna prioriteet on kasutada kuni 2026. aastani kättesaadavaid taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendeid. Siinses prognoosis eeldatakse, et maksed algavad 2025. aastal, vältimaks 2022. aasta kulukohustuste vabastamist.

Muud programmid ja rubriigid

Maksete prognoos on eelmise aastaga võrreldes suurenenud, eelkõige rubriigis 1 („Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“), rubriigis 5 („Julgeolek ja kaitse“) ning rubriigis 6 („Naabus ja maailm“). Selle põhjuseks

on paranenud eelarve täitmise prognoos, kuigi täitmise kiirus on veidi vähenenud. Eeldatavasti jõutakse järele 2026. aastal.

2.2. Maksed 2021. aasta eelsete kulukohustuste täitmiseks

2021. aastale eelnevate kulukohustuste (RAL, *reste à liquider* täitmata kulukohustused) makseteks prognoositakse 2024.–2028. aastaks 47,8 miljardit eurot.

Rubriik 2a – ühtekuuluvuspoliitika

Enamik makseid, mis tehakse 2021. aastale eelnevate kulukohustuste täitmiseks (37 %), on seotud ühtekuuluvuspoliitika programmidega, mida rakendatakse täiskiirusel. Maksete prognoosid põhinevad liikmesriikide viimasel prognoosil (jaanuar 2023) ja teabel kohapealse rakendamise kohta. Tänu ühtekuuluvusmeetmetele pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE) ja SAFE'ile^{xiii} peaksid liikmesriigid kiirendama fondide rakendamist perioodil 2014–2020.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide viimane eelarveaasta lõpeb 2024. aasta juunis, sealjuures tehakse enamik makseid prognoosi kohaselt 2023. aasta lõpuks. Eeldatakse, et kinnipidamismäära ning eelmaksete kontrollimist ja heakskiitmist arvestades on maksed pärast 2024. aastat piiratud.

Rubriik 3 – ühine põllumajanduspoliitika

Nii nagu eelmises prognoosis, on oodata 2014.–2022. aasta maaelu arengu rakenduskavade lõpuleviimist 2026. aastal, kusjuures enamik vahemakseid tehakse 2025. aastal.

Muud programmid ja rubriigid

Enamik makseid, mis kuuluvad tasumisele eelarve muude osade raames, on ühtlaselt jaotunud rubriigi 1 („Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“) ning rubriigi 6 („Naabrus ja maailm“) vahel. Kui rubriigi 1 tegevus viiakse praeguste eelduste kohaselt varasemate hinnangutega võrreldes varem lõpule, siis rubriigi 6 projektid on ajakohastatud prognooside põhjal koondunud pigem hilisematele aastatele (2025–2027).

2.3. Kulukohustuste vabastamine

Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku ja sellele eelnenud mitmeaastaste finantsraamistike programmide kulukohustuste vabastamise prognoos aastateks 2024–2027 on 8,1 miljardit eurot, mis on suurem kui eelmise aasta prognoosid aastateks 2023–2027 ja osutab olulistele koosseisulistele muutustele. Suurenemine on tingitud peamiselt ühtekuuluvusprogrammidest praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames.

Rubriik 2a – ühtekuuluvuspoliitika

Summasid, mis on 2014.–2020. aasta programmide lõpuleviimisel kulukohustuste vabastamise ohus, vähendatakse võrreldes eelmise prognoosiga tänu märkimisväärsele paindlikkusele, mis hõlbustab ühtekuuluvusfondide vahendite täielikku ärakasutamist ja vähendab kulukohustuste vabastamise riski programmide lõpetamisel.

Seevastu prognoositakse, et 2021.–2027. aasta ühtekuuluvusprogrammid seisavad silmitsi oluliste riskidega alates 2025. aastast, kui hakatakse kohaldama 2022. ja 2023. aastal võetud kulukohustustest vabastamise eesmärgi. Hinnanguliselt jääb maksetaotluste esitamise määr 2014.–2020. aasta omast maha, sest programmide heakskiitmine viibib ning 2023. aasta eelarves ja 2024. aasta eelarveprojekti kasutatakse neid vähe. Kulukohustuste vabastamise risk võib väheneda ainult siis, kui rakendamine kiireneb 2025. ja 2026. aastal lisaks keskele stsenaariumile. Kui kiirenemist aga ei toimu ja rakendamise mudel jääb langusstsenaariumi lähedale, oleksid kulukohustuste vabastamise ohus olevad summad tunduvalt suuremad. Selle stsenaariumi korral, kus liikmesriigid ei suuda üheaastast viivitust tasa teha, võidakse oluline osa 2021. aasta vahendite ümberkavandatud osast kaotada. Lisaks, kui kulukohustuste vabastamist ei vähendata, nagu on kirjeldatud punktis 2.1 ja eeldatud kolme stsenaariumi puhul, korrutatakse ühtekuuluvuspoliitika programmide kulukohustuste vabastamise prognoositud summa viiega [vt tabel 2].

Rubriik 3 – ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja õiglase ülemineku fond

EAFRD 2014.–2022. aasta programmide kulukohustuste vabastamise prognoos on kooskõlas eelmise aasta tulemustega. Neid oodatakse programmide lõpetamisel 2026. aastal, parandades nõnda märkimisväärselt 2007.–2013. aasta tulemusi. 2023.–2027. aasta ÜPP strateegiakavade kulukohustuste vabastamist eeldatakse programmi lõpetamisel (st 2029.–2030. aastaks), mis ei kuulu käesoleva aruande kohaldamisalasse.

Nii nagu ühtekuuluvusfondide puhul, tekitasid viivitused õiglase ülemineku fondi asjakohaste õigusaktide ja programmide heakskiitmisel koos rakendamise edasilükkamisega 2025. aastal kulukohustuste vabastamise ohu, mis tuleneb 2022. ja 2023. aastal võetud kulukohustuste tähtajast. Järgides samu eeldusi nagu muude punktis 2.1 kirjeldatud ühtekuuluvusprogrammide puhul, peavad liikmesriigid kiirendama rakendamist 2025. ja 2026. aastal, et vältida kulukohustuste vabastamist, mis võib toimuda alates 2025. aastast.

Muud programmid ja rubriigid

Komisjoni otseselt hallatavate programmide puhul põhineb kulukohustuste vabastamise prognoos kõige hiljutisemal projektitasandi teabel. Nii nagu eelmises aruandes, põhinevad mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 programmidega seotud kulukohustuste vabastamise prognoosid varasemate programmide kulukohustuste vabastamise määradel. Kulukohustuste vabastamise konkreetne aasta sõltub üksikute projektide ja meetmete sulgemisest ning seda ei ole võimalik täpselt prognoosida.

2.4. Taasterahastu „NextGenerationEU“

Taasterahastu „NextGenerationEU“ on kriisile reageerimise ning taaste- ja vastupidavusmeetmete ajutine erakorraline rahastamisvahend. Taasterahastu „NextGenerationEU“ tagastamatute vahendite puhul on tegemist sihtotstarbelise välistuluga ning neid kasutatakse selleks, et prioriteetseid reforme ja investeeringuid kiiresti toetada – ennekõike **taaste- ja vastupidavusrahistu kaudu** – ja paljusid olulisi taasteprogramme täiendada. Taasterahastu „NextGenerationEU“ täpse mõju läbipaistvaks kajastamiseks on sihtotstarbelise välistulu eeldatavat rakendamist käsitlevad hinnangud esitatud iga programmi kohta eraldi (vt tabel 3). Prognoos põhineb iga-aastastel kulukohustustel, mis on ette nähtud 2024. aasta eelarveprojektile lisatud finantsplaneeringuga.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ keskmes on **taaste- ja vastupidavusrahistu**, mille vahendid moodustavad 80 % tagastamatutest eraldistest^{xiv}. Taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite väljavool sõltub suuresti sellest, kui kiire on taaste- ja vastupidavusrahistust tehtavate väljamaksete tempo. Rahastu jõudis rakendamisetappi ning rakendamine edeneb vastavalt liikmesriikide kavades kehtestatud reformide ja investeeringute ajakavale.

2023. aasta mai seisuga on kõik 27 liikmesriiki võtnud vastu riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad. 2021. aastal võeti vastu 22 taaste- ja vastupidavuskava, millega alustati eelmaksete tegemist ning rahastamis- ja laenulepingute allkirjastamist, ning ülejäänud viis kava võeti vastu 2022. aastal. Mõnda kava muudeti 2023. aastal, et võtta arvesse ajakohastatud eraldisi (kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruise artikliga 11). Kokku maksti umbes 500 miljardist eurost taaste- ja vastupidavusrahastu eraldatud toetustest ja laenudest välja 153,4 miljardit eurot (106,3 miljardit eurot tagastamatu toetusena ja 47,1 miljardit eurot laenudest saadava tagastamatu toetusena). See hõlmab 56,5 miljardi ulatuses eelmakseid. Olenevalt edusammudest, mis on riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel tehtud, peaksid taaste- ja vastupidavusrahastu iga-aastased toetusmaksed küündima 2024. aastal 96 miljardi euroni, pärast mida peaksid need 2025. aastal vähenema 39 miljardi euroni ja seejärel 2026. aastal taas ligikaudu 47 miljardi euroni. Võrreldes eelmise aasta prognoosiga on väljamaksed veidi vähem esimestele aastatele koondunud, sest rakendamisel esines mõningaid viivitusi seoses keerukate investeeringute ja reformidega. Käesolevas prognoosis ei ole prognoositud kulukohustuste vabastamist.

Nagu on sätestatud taaste- ja vastupidavusrahastu määruises, muudetakse riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid 2023. aasta jooksul, et võtta arvesse ajakohastatud maksimaalset toetussummat. Kavade ajakohastamine hõlmab ka spetsiaalseid REPowerEU peatükke, mille eesmärk on muuta energia Venemaast sõltumatumaks ja seega edendada üleminekut säästvatele taastuvatele energiaallikatele.

Liikmesriigid seadsid taaste- ja vastupidavuskavades enamasti esikohale tagastamatu toetuse kasutamise investeeringute ja reformide rahastamiseks. Võttes arvesse laenukohustuste taset ja võtmise kiirust, tähendab see, et 2023. aastal on liikmesriikidele kulukohustuste täitmiseks kättesaadav 225 miljardi euro suurune laenutoetus. Kümme liikmesriiki on kooskõlas muudetud taaste- ja vastupidavusrahastu määruise artikli 14 lõikega 6 väljendanud huvi taaste- ja vastupidavusrahastu (täiendavate) laenude vastu kogusummas ligikaudu 145 miljardit eurot. Liikmesriikidel on sellise laenutoetuse taotlemiseks aega kuni 31. augustini 2023.^{xv}

Taasterahastu „NextGenerationEU“ suuruselt teine rahastamisvahend on **REACT-EU**, mis moodustab 12 % tagastamatust toetusest ning maksab 2021. ja 2022. aastal teatavate olemasolevate ühtekuuluvuspoliitika valdkonna fondide (ERF ja ESF) kaudu välja täiendavaid vahendeid. REACT-EU kohustused võeti aastatel 2021–2022. Vahe- ja lõppmaksed on koondunud aastatesse 2022–2024 kooskõlas REACT-EU eesmärgiga kiirendada rakendamist, kasutades juba olemasolevaid programme ja rakendamiseeskirjade paindlikkust. Võrreldes eelmise aasta prognoosiga on REACT-EU maksed sotsiaalfondi raames viidud 2023. aastasse, et katta suurenenud maksevajadused pärast 2022. aastal ERFi ESFi üle kantud lisavahendeid, kuid ühtlasi kooskõlas ESFi meetmete lühiajalise iseloomuga. Eeldatavasti suurenevad REACT-EU maksed ERFi raames 2024. aastal võrreldes eelmise aasta prognoosiga suuremate energiakulude ja toorainenappuse mõju tõttu.

Liikmesriigid võivad kasutada REACT-EU rahalisi vahendeid, et tulla toime põgenikevooga, mille on põhjustanud Venemaa sissetung Ukrainasse. Et leevendada survet liikmesriikide eelarvetele ning võimaldada kolmandate riikide kodanike lõimimisega seotud meetmeid kiiremini ja lihtsamalt rakendada, tegi komisjon 2022. aastal ettepaneku suurendada eelmakseid ja lihtsustatud kuluvõimalusi^{xvi}. Eelduste kohaselt tehakse piiratud ulatuses sulgemismakseid nii ESFi kui ka ERFi alusel 2025. aasta lõpuks.

Muule viiele programmile, mida taasterahastust „NextGenerationEU“ toetatakse, kulutatakse ülejäänud 8 % rahastu tagastamatust eraldisest. Maksete prognoosis tuginetakse eelmiste programmide käigus saadud kogemustele, võttes arvesse kulukohustuste lühemat tsüklit ja keskendumist taastumisega seotud vahetutele vajadustele. **Õiglase ülemineku fondi** mõjutavad viivitused, mis on esinenud mitmeaastase finantsraamistiku ja programispetsiifiliste õigusaktide vastuvõtmisel. 2022. aasta lõpuks võeti vastu kõik õiglase ülemineku fondi esitatud programmid (kõikides liikmesriikides, välja arvatud Bulgaaria, kes ei ole oma õiglase ülemineku fondi programmi veel esitanud). Rakendusetaapp algas vahetult pärast programmide vastuvõtmist, kusjuures kõik väljamaksed prognoositi aastateks 2023–2026. Programmi „**InvestEU**“ puhul

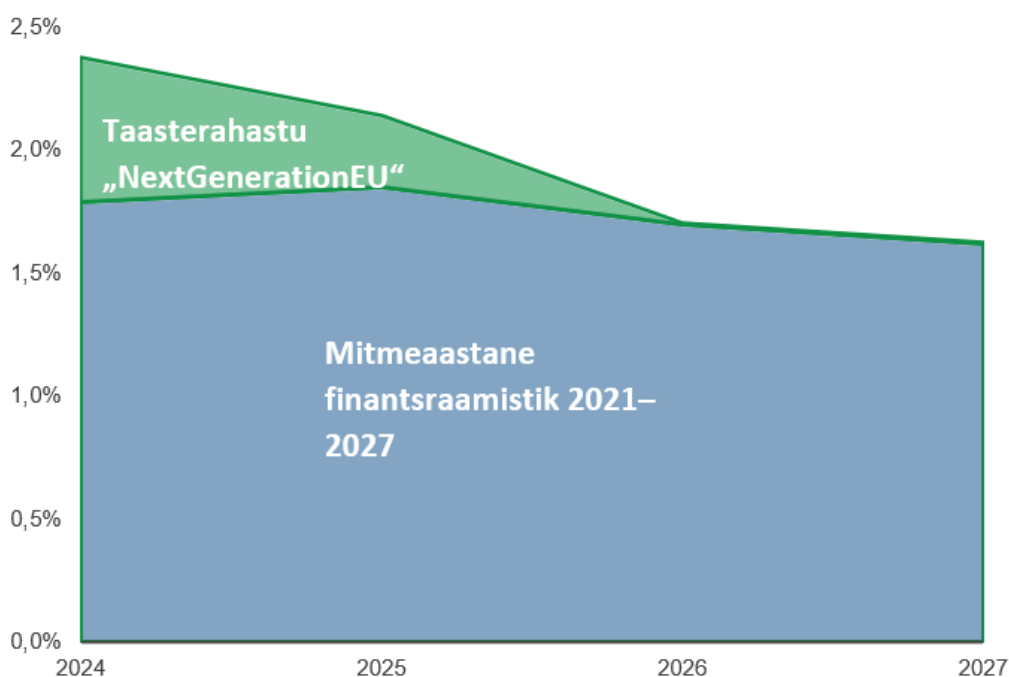
kajastab prognoos eelarvelise tagatise eraldiste tegemise eeldatavat ajakava ning nõustamiskeskuse ja toetuskulusid.

2.5. Täitmata kulukohustuste taseme muutumine

2021.–2027. aasta ja eelmise mitmeaastase finantsraamistiku täitmata kulukohustuste kogusumma peaks 2024.–2027. aastal järk-järgult suurenema 274 miljardilt eurolt 322 miljardile eurole. Kuna ühtekuuluvuspoliitika moodustab suure osa, määrab selle poliitika rakendamine N + 3 reegli alusel kindlaks täitmata kulukohustuste üldise arengu, kusjuures maksed lükatakse edasi mitmeaastase finantsraamistiku lõppu ja sellele järgnevasse perioodi (vt punkt 2.1). Taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud täitmata kulukohustusi täidetakse järk-järgult 2026. aasta lõpuni, mil kõik maksed peavad olema tehtud.

Prognoos 2021.–2027. aasta ja varasematest mitmeaastastest finantsraamistikest (v.a taasterahastu „NextGenerationEU“) tulenevate täitmata kulukohustuste arengu kohta osana EL 27 kogurahvatulust väheneks 2027. aastal 1,8 %-lt 1,6 %-le, mis on seletatav täitmata kulukohustuste suurenemisega, mida kompenseerib EL 27 kogurahvatulu kasv. 2028. aasta prognoose arvesse ei võeta, sest selles prognoosis ei prognoosita uusi kohustusi pärast 2027. aastat.

Graafik 4. Täitmata kulukohustuste taseme muutumine aastatel 2024–2027, mõõdetuna protsendina liidu kogurahvatulust

3. ELi eelarve vahendite sissevoolu prognoos aastateks 2024–2027

ELi eelarvet rahastatakse omavahenditest ja muudest tuludest. Peale selle on liidul volitus võtta laenu taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiseks. Komisjon kaasab vahendeid rahvusvahelistel kapitaliturgudel tehtavate tehingute kaudu, lähtudes taasterahastu „NextGenerationEU“ kuluprogrammide rahastamisvajadustest (vt punkt 2.4). Selleks järgib komisjon mitmekesisest rahastamisstrateegiat^{xvii} ning avaldab selle strateegia osana iga-aastased otsused laenu võtmise kohta ja kuuekuulisi perioode käsitlevad rahastamiskavad. Käesolevas prognoosis keskendutakse mitmeaastase finantsraamistiku jooksul eelarvekulude rahastamiseks vajalikele tuludele.

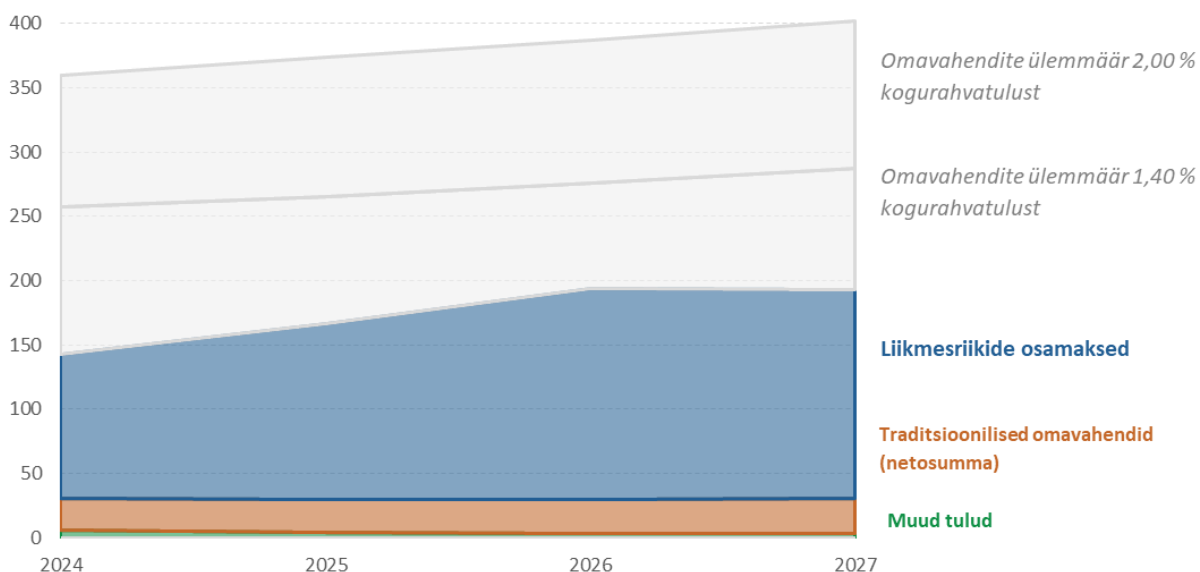
Eelarve rahastamiseks vajalike omavahendite kogusumma määratakse kindlaks kogukulu põhjal, millest on lahutatud muud tulud. Vastavalt sellele põhineb ELi eelarve 2024.–2027. aasta tulude prognoos põhimõttel, et kuludele peavad vastama tulud, seega võrdub kogutulu kogukuluga.

Alates 2021. aastast teeb Ühendkuningriik kooskõlas väljaastumislepinguga (V osa) makseid ELi eelarvesse eelmiste mitmeaastaste finantsraamistikega seotud täitmata kulukohustuste alusel. See hõlmab 2020. aasta lõpu seisuga täitmata kulukohustusi ning pensionikulusid ja finantsarvelduse muid komponente. Ühendkuningriigi osamakse näol on tegemist ELi eelarve muude tuludega ja see ei kuulu liidu omavahendite hulka. Osamaksete tegemine lõpetatakse järk-järgult vastavalt täitmata kulukohustuste täitmisele.

Muu mitmesugune tulu, mis ei moodusta osa liidu omavahenditest, jääb eelduste kohaselt nominaalselt stabiilseks 2024. aasta eelarveprojekti tasemel.

Eelarvekulude katmiseks vajalikest tuludest enamiku moodustavad ülejäänud omavahendid – liikmesriikide osamaksed ja tollimaksud. Prognoosid põhinevad kehtival omavahendite otsusel^{xviii}. Neis ei võeta arvesse komisjoni 20. juuni 2023. aasta ettepanekuid uute omavahendite kohta. Perioodil 2024–2027 moodustavad liikmesriikide osamaksed prognoosi kohaselt keskmiselt 144 miljardit eurot aastas ehk 0,76 % ELi kogurahvatulust. Liikmesriikide osamaksete muutumine prognoosiga hõlmatud perioodil sõltub peamiselt kulude tsüklilisest ja vähemal määral Ühendkuningriigi osamaksete tegemise järkjärgulisest lõpetamisest. Kuna oluliste kuluprogrammide rakendamine viibib, on liikmesriikide osamaksed 2024. aastal endiselt suhteliselt väikesed. Programmi kiirendatud rakendamisest tulenevate kulude suurendamine ja Ühendkuningriigi vähenev panus täitmata kulukohustustesse toob kaasa liikmesriikide osamaksete suurenemise 2025. ja 2026. aastal. Prognoosi kohaselt jäävad osamaksed 2027. aastal enamasti stabiilseks.

Graafik 5. Tulude prognoos mitmeaastase finantsraamistiku 2024–2027 rahastamiseks

Liidu kogutud omavahendite kogusumma ei tohi ühelgi aastal ületada omavahendite otsuses sätestatud omavahendite ülemmäära 1,40 % ELi liikmesriikide kogurahvatulust, mida on ajutiselt täiendavalt suurendatud 0,6 % võrra ELi kogurahvatulust, et katta liidu kõik kohustused, mis tulenevad kapitaliturgudel laenu võtmisest taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiseks. Kuigi prognooside kohaselt kasvavad omavahendid 2025. ja 2026. aastal, et seejärel 2027. aastal stabiliseeruda, püsib omavahendite ülemmäära raames kasutatav varu (nn manööverdamisruum) eelduste kohaselt stabiilne, sest eeldatavalt liidu kogurahvatulu võrdlusperioodi jooksul järk-järgult suureneb^{xix}. Perioodi jooksul on manööverdamisruum keskmiselt 207 miljardit eurot, millest 113 miljardit eurot on ette nähtud taasterahastu „NextGenerationEU“ suurendamiseks.

ELi eelarvega on ette nähtud intressimaksed vahenditelt, mis on alates 2021. aastast laenatud ja eraldatud tagastamatuks toetuseks taasterahastu „NextGenerationEU“ raames. Nende kulude rahastamiseks vajalikud omavahendid arvestatakse omavahendite ajutiselt suurendatud (0,6 % võrra ELi kogurahvatulust) ülemmäära sisse. Suuremad kulud on kavandatud hilisemateks aastateks, et kajastada järkjärguliselt ulatuslikumat laenuvõtmist. Samal ajal valitseb seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiskuludega ebakindlus, võttes arvesse finantsturgudel alates 2021. aasta detsembrist toimunud intressimäärade kiiret ja märkimisväärset tõusu.

4. Järeldused

Käesolev prognoos on koostatud olukorras, kus Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tuleneva geopoliitilise ja majandusliku ebastabiilsuse tõttu valitseb suur ebakindlus. Liikmesriikide, kolmandate riikide ja konkreetsete sektorite toetamiseks esitatud algatused kiirendasid makseid täitmata ja uute programmide jaoks, samas kui välised rahastamisvahendid teevad Ukrainale ja naabruses asuvatele partnerriikidele kättesaadavaks rohkem rahalisi vahendeid.

2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmide ja õiglase ülemineku fondi rakendamise viibimine suurendab kulukohustuste vabastamise ohtu. Liikmesriikide ametiasutuste keskendumine eelmise mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ programmide lõpuleviimisele, arvestades nende lühemaid tähtaegu, võib samuti kaasa aidata nende viivituste tekkele ning asjaomaste õiguslike aluste ja programmide hilisele heakskiitmisele. Liikmesriigid peavad rakendamist 2025. ja 2026.

aastal oluliselt kiirendama, et vältida vahendite kadu kulukohustuste vabastamise eeskirjade tõttu. Muude fondide, eriti rubriikide 1 ja 6 puhul riskid vähenevad, mis kajastab survet nendele programmidele.

Mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäär on piisav, et katta prognoositud maksed, välja arvatud 2026. aastal, kui prognoos osutab ülekulule. Eeldatavasti jäävad maksed 2024. ja 2025. aastal mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäärast tunduvalt allapoole, mis võimaldab kasutamata summasid teatavates piirides üle kanda perioodi lõpus, mil kredidivajadused on suuremad. Kokkuvõttes on 2024.–2027. aasta netovaru koos kohandustega hinnanguliselt 18,5 miljardit eurot, mis hõlmab suurenemist, mis tuleneb ühtsest varuinstrumendist, ja ülemmäära automaatset kohandamist pärast mitmeaastase finantsraamistiku määruise artikli 5 kohaseid 2025.–2027. aasta suurendamisi, mis küündisid 7,7 miljardi euroni, nagu on ette nähtud 2024. aasta tehnilises kohanduses. Praeguste eelduste kohaselt ületavad hinnangulised maksevajadused 2026. ja 2027. aastal mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäära. Isegi kui võtta arvesse ühtse varuinstrumendi artikli 11 lõike 1 punkti b ja artikli 11 lõike 3^{xx} kohast 13 miljardi euro suurust maksimummäära (2018. aasta hindades), ületavad maksed 2026. aastal maksimaalset ülemmäära. See on suuresti tingitud ühtekuuluvuspoliitika maksete prognoosi arengust ja selle aluseks olevatest eeldustest, mis on väga ebakindlad. Kuigi risk näib 2027. aastal olevat väiksem, on erinevus hinnangulise maksete taseme ja maksete ülemmäära vahel endiselt väike. Oluline on see, et ülempiiri kehtestamise mehhanismi tõttu ei ole mitmeaastase finantsraamistiku teisel poolel võimalik täielikult ära kasutada 2024. ja 2025. aasta maksete ülemmäära alla kuuluvat hinnangulist varu, mis on ligi 40 miljardit eurot. Osa varust võib jääda kasutamata.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ suunatud investeeringud ja reformid toetavad jätkuvalt ELi majandust ning üleminekut puhtale ja rohelisele energiale. Eelolevatel aastatel peavad liikmesriigid rakendama taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendeid enne 2026. aastaks kavandatud väljamaksete tähtaega ning ühtlasi kiirendama ühtekuuluvuspoliitika vahendite rakendamist.

Täitmata kulukohustused on kooskõlas majanduskasvu eeldatava arenguga. Kuigi täitmata kulukohustused mitmeaastase finantsraamistiku lõpus 2023. aastaga võrreldes nominaalselt suurenevad, väheneb täitmata kulukohustuste osakaal ELi kogurahvatulust ning sellest nähtub, et ELi majanduse nominaalne kasv kaalub üles ELi eelarvest tehtavate täitmata kulukohustuste kogunemise. Taasterahastu „NextGenerationEU“ avaldab ajutiselt mõju ELi täitmata kulukohustuste tasemele, mis on kõrgeim 2023. aasta lõpus ja jõuab seejärel 2027. aasta lõpuks järk-järgult tagasi mitmeaastase finantsraamistiku perioodi algusega võrreldavatele tasemetele.

Eelarve rahastamiseks vajalikud omavahendid kasvavad stabiilselt kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku kuludega. Omavahendite ülemmäära alusel kasutatava varu suurus püsib aga suhteliselt stabiilne, sest suurenev tuluvajadus on vastavuses ELi majanduse prognoositud nominaalse kasvuga.

II lisa. Prognoosi tulemused

Kui ei ole märgitud teisiti, on kõik väärtused esitatud jooksevhindades miljardites eurodes. Ümardamise tõttu ei pruugi mõned kogusummad olla päris täpsed.

Tabel 1.1. Mitmeaastase finantsraamistiku vahendite väljavoolu pikaajaline prognoos aastateks 2024–2028

Aasta	2024	2025	2026	2027	2028	Kokku
Kulukohustuste ülemmäär	186,0	187,9	179,7	185,4		738,9
Maksete ülemmäär	170,5	173,7	177,1	180,7		702,0
<i>Lisaks kohandamine vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklile 5 (prognoos tulevaste aastate kohta)</i>		1,7	1,8	4,2		7,7
Kulukohustused (kavandatud)*	189,4	192,4	183,2	191,1		756,2
Prognoositud maksed*	143,1	166,3	193,6	193,0	130,5	826,4
Millest erivahendid**	3,2	1,4	0,1			4,7

Tabel 1.2. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kulukohustustega seotud maksed

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	2024	2025	2026	2027	2028	Kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	17,2	21,3	23,3	23,1	16,8	101,7
2. Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused	20,1	44,6	64,1	71,7	64,9	265,5
2.1. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	10,3	35,1	53,3	58,7	62,0	219,5
2.2. Vastupanuvõime ja väärtused	9,8	9,5	10,8	13,1	2,9	46,0
3. Loodusvarad ja keskkond	46,1	57,3	62,2	55,4	31,4	252,3
3.1. Turuga seotud kulud ja otsetoetused	40,5	40,7	40,7	40,7		162,5
3.2. Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	5,6	16,6	21,5	14,7	31,4	89,8
4. Ränne ja piirihaldus	2,8	3,7	4,7	4,8	3,3	19,2
5. Julgeolek ja kaitse	1,8	2,5	2,9	2,6	2	11,8
6. Naabrus ja maailm	12,7	15,9	17,4	18,1	10,8	74,9
7. Euroopa avalik haldus	11,9	12,5	12,9	13,2		50,5
Erivahendid	1,4	1,1				2,5
Kokku	114,1	158,8	187,6	188,9	129,2	778,6

Tabel 1.3. Maksed 2021. aastale eelnevate kulukohustuste täitmiseks

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	2024	2025	2026	2027	2028	Kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	3,7	3,1	2,0	1,1	0,8	10,7
2. Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused	14,1	1,2	1,4	0,9		17,5
2.1. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	13,9	1,1	1,4	0,8		17,1
2.2. Vastupanuvõime ja väärtused	0,2	0,1	0,1			0,4
3. Loodusvarad ja keskkond	8,2	0,2	0,1	0,1	0,1	8,8
3.1. Turuga seotud kulud ja otsetoetused	0,1					0,1
3.2. Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	8,1	0,2	0,1	0,1	0,1	8,7
4. Ränne ja piirihaldus	0,4	0,1				1,6
5. Julgeolek ja kaitse	0,2	0,2	0,1	0,1		0,5
6. Naabrus ja maailm	2,4	2,6	2,4	1,9	0,3	9,7
Kokku	29,0	7,5	6,1	4,0	1,3	47,8

* Kulukohustuste kogusummad ja hinnangulised maksed hõlmavad assigneeringut, mis tuleneb mitmeaastase finantsraamistiku määruse artiklist 5 ja finantsmääruse artikli 15 lõikest 3. Arvestuses ei sisaldu mittesihotstarbelised varud.

** Erivahendite summad sisaldavad solidaarsus- ja hädaabireservi, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi, Brexitiga kohanemise reservi ja paindlikkusinstrumenti. Alljärgnevates tabelites sisalduvad paindlikkusinstrumenti kasutuselevõtmisega seotud summad vastavates rubriikides.

Tabel 2. Kulukohustuste prognoositud vabastamine 2024–2027

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Lõpuleviimine	Mitmeaastase finantsraamistik	Kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	0,8	1,1	2,0
2. Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused	0,4	2,7	3,1
2.1. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	0,2	2,2	2,3
2.2. Vastupanuvõime ja väärtused	0,2	0,5	0,7
3. Loodusvarad ja keskkond	1,3	0,6	1,9
3.2. Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	1,3	0,6	1,9
4. Ränne ja piirihaldus	0,5	0,3	0,8
5. Julgeolek ja kaitse	0,1	0,0	0,1
6. Naabrus ja maailm	0,1	0,2	0,3
Kokku	3,2	4,9	8,1

Tabel 3. Taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite väljavoolu pikaajaline prognoos

Programm	2024	2025	2026	2027	Kokku
Programm „Euroopa horisont“	1,5	0,6	0,4	0,0	2,5
InvestEU	1,3	1,0	1,2	0,0	3,5
Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	6,3	0,7	0,0	0,0	7,0
Euroopa Sotsiaalfond (ESF)	4,4	0,0	0,0	0,0	4,4
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahistu	96,0	39,1	47,4	0.	182,5
Liidu elanikkonnakaitse mehhanism (rescEU)	0,4	0,3	0,3	0,0	1,0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD)	1,8	2,3	0,6	0,0	4,7
Õiglase ülemineku fond	1,2	5,5	3,6	0,0	10,4
Kokku	112,9	49,6	53,5	0,0	216,0

Tabel 4. Täitmata kulukohustuste kogusumma muutus 2024. ja 2027. aasta vahel

Allikas	Täitmata kulukohustused 2024. aasta alguses* (hinnang)	Kulukohustused 2024–2027	Maksed 2024–2027	Kulukohustuste vabastamine 2024–2027	Täitmata kulukohustused 2027. aasta lõpus
Mitmeaastane finantsraamistik	273,7	756,5	695,9	8,1	32
Taasterahastu „NextGenerationEU“	216,8	0,1	216,0		0
Kokku	490,6	756,6	911,9	8,1	32

* 2023. aasta alguse seisuga täitmata kulukohustused sisaldavad 3,4 miljardi euro suurust summat, mis tekkis kolmanda riikide osamaksetest mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 konkreetsetesse programmidesse ja mida tabel ei sisalda.

Tabel 5. ELi eelarve vahendite sissevoolu pikaajaline prognoos aastateks 2024–2027

		2024	2025	2026	2027	Kokku
Omavahendite ülemmäär protsentides ELi kogurahvatulust		2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	ei kohaldata
millest ajutine suurenemine NGEU jaoks		0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	ei kohaldata
Omavahendite ülemmäär miljardites eurodes*	<i>a</i>	353,9	369,1	383,9	398,5	ei kohaldata
millest ajutine suurenemine NGEU jaoks	<i>a'</i>	106,2	110,7	115,2	119,6	ei kohaldata
Traditsiooniliste omavahendite netosumma**	<i>b</i>	24,6	25,7	26,8	27,8	104,9
Liikmesriikide osamaksed***	<i>c</i>	112,4	136,3	163,6	162,1	574,5
Omavahendid kokku	<i>d = b + c</i>	137,1	162,0	190,4	189,9	679,3
millest NGEU kohustuste rahastamiseks mõeldud omavahendid	<i>d'</i>	3,9	2,7	3,8	5,0	15,4
Muud tulud (sh Ühendkuningriigi esialgne osamakse)	<i>e</i>	6,0	4,3	3,2	3,0	16,6
KOGUTULU	<i>d + e</i>	143,1	166,3	193,6	193,0	695,9
Omavahendite ülemmäär raames kasutatav varu	<i>a – d</i>	216,9	207,1	193,5	208,6	ei kohaldata
millest varu NGEU ajutise suurendamise raames	<i>a' – d'</i>	102,3	108,0	111,4	114,6	ei kohaldata

* Omavahendite ülemmäär arvutatakse 2023. aasta kevade majandusprognoosi alusel EL 27 kogurahvatulu kohta aastatel 2023–2027.

** Traditsiooniliste omavahendite puhul on arvestatud, et kogumiskuludena jätavad liikmesriigid endale 25 %.

*** Liikmesriikide osamaksed hõlmavad kogurahvatulul põhinevaid ja reformitud käibemaksupõhiseid omavahendeid ning ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevaid uusi omavahendeid.

-
- i. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).
 - ii. COM(2021) 343, 30.6.2021.
 - iii. Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).
 - iv. Nõukogu määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23) (taasterahastu „NextGenerationEU“).
 - v. Kui ei ole täpsustatud teisiti, on kõik summad käesolevas aruandes esitatud jooksevhindades.
 - vi. [2024. aasta eelarveprojekt, eelarvestus](#) SEC (2023) 250 – juuni 2023.
 - vii. Mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikliga 5 on ette nähtud täiendavad eraldised kulukohustuste assigneeringuteks ja maksete assigneeringuteks eelnevalt kindlaksmääratud programmide loetelu puhul summa ulatuses, mis on võrdne teatavat tüüpi trahvidega.
 - viii. Finantsmääruse artikli 15 lõikes 3 on sätestatud, et kulukohustuste assigneeringud, mis vastavad teadusprojektide vabastatud kulukohustuste summale, võib uuesti kättesaadavaks teha.
 - ix. Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).
 - x. ELT C 66 I, 19.2.2019, lk 1.
 - xi. COM(2021) 365, 7.6.2021, COM(2022) 2093, 7.6.2022, COM(2023) 320, 6.6.2023.
 - xii. Liikmesriigid otsustasid vahendeid otsetoetuste ja maaelu arengu vahel ümber paigutada. Tulemus sätestati komisjoni 8. veebruari 2023. aasta delegeeritud määruses (EL) nr 2023/813.
 - xiii. Määrus (EL) 2022/562, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses ühtekuuluvusmeetmetega pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE), Euroopa Parlamendi ja nõukogu

12. aprilli 2022. aasta määrus (EL) 2022/613, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses REACT-EU vahenditest tehtavate eelmaksete suurendamise ja ühikuhinna kehtestamisega, ning määrus (EL) 2022/2039, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) 2021/1060 seoses täiendava paindlikkusega Venemaa Föderatsiooni sõjalise agressiooni tagajärgedega tegelemiseks FAST (pandlik abi territooriumidele).

^{xiv} Taaste- ja vastupidavusrahastu laenudega seotud osa kohta ei ole prognoos kättesaadav, sest selle rakendamise mehhanism lähtub nõudlusest (sarnaselt muudele eelarveväliselt rakendatavatele laenu põhiste vahenditele).

^{xv} [Overview of Member States' intentions to request RRF loan support.pdf \(europa.eu\)](#).

^{xvi} COM(2022) 145 final, 23.3.2022.

^{xvii} COM(2021) 250 final, 14.4.2021.

^{xviii} Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053 (ELT L 424/1, 15.12.2020).

^{xix} Euroopa Komisjon, Euroopa majanduse 2023. aasta kevadprognoos.

^{xx} Ühtse varuinstrumendi artikli 11 lõike 1 punkti b alusel kohandatakse otseselt mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäära, mida komisjon teeb igal aastal tehnilise kohanduse raames kasutamata maksete varuga, mille suhtes kohaldatakse 2025.–2027. aastal regulatiivseid ülemmäärasid.